

GLASILO KULTURNE MANIFESTACIJE DANI KSAVERA ŠANDORA GJALSKOG

GJALSKI

BROJ SEDMI

ZABOK, LISTOPAD 2019.

DOBITNIK OVOGODIŠNJE NAGRADE

Goran Tribuson

Otac od bronce

*Svi mi koji
pišemo osuđeni
smo na vlastito
iskustvo*

KNJIŽEVNA TRIBINA

Jezik i stil Ksavera
Šandora
Gjalskog

RADIONICA
UMJETNIČKE GRAFIKE

Razglednica
gospodinu
Gjalskom

KONCERT

Mia Miljković Đuzel

PREDSTAVLJANJE KNJIGA

Mihaela Gašpar Đukić: *Spori odron*
Nikola Horvat: *Upoznaj Hrvatsku osobno,*
Teslin priručnik za hodače

Četrdeseta obljetnica ustanovljenja Književne nagrade Ksaver Šandor Gjalski	3
INTERVJU: Goran Tribuson, dobitnik Književne nagrade Gjalski	5
Dosadašnji dobitnici Književne nagrade K. Š. Gjalski	7
Odluka Prosudbenog povjerenstva	9
Projekt Gjalski	10
IZLOŽBA:	
Povodom četrdesete obljetnice ustanovljenja Nagrade	10
KNJIŽEVNA TRIBINA:	
Jezik i stil Ksavera Šandora Gjalskog	11
RADIONICE:	
Radionica kreativnog pisanja: Put u središte kratke priče	11
Radionica umjetničke grafike: Razglednica gospodinu Gjalskom	12
Fotoradionica	12
KONCERT:	
Mia Miljković Đuzel	13
KAZALIŠNA PREDSTAVA:	
Nevjerojatan događaj	13
IZLOŽBA:	
Peruško Bogdanić	14
PREDSTAVLJANJE KNJIGE:	
Mihaela Gašpar Đukić: Spori odron	15
Nikola Horvat: Upoznaj Hrvatsku osobno, Teslin priručnik za hodače	15

Portret Gjalskog na naslovnici rad je akademskog slikara **Stjepana Đukića Pište**

KULTURNA MANIFESTACIJA DANI KSAVERA ŠANDORA GJALSKOG 21. – 26. listopada 2019.

ORGANIZATOR: Kulturna manifestacija Dani K.Š.Gjalskog – Zabok
PREDSDJEDNIK: Ivan Hanžek

UPRAVNI ODBOR KULTURNE MANIFESTACIJE:

Tihomir Vrančić – *predsjednik*,
Dušanka Mikulec Mirkac – *zamjenica predsjednika*,
Andreja Šagud – *tajnica*,
Ingrid Lončar, Ljiljana Mokrović,
Bibijana Šlogar, Dinka Tomašković
Presečki, Sofija Keča, Tina Marušić,
Goran Vrgoč i Aleksandar Šandor Pavišić –
članovi

SUORGANIZATORI:

Društvo hrvatskih književnika, Pučko otvoreno učilište Zabok, Osnovna škola K.Š.Gjalskog – Zabok, Gimnazija AGM,

Srednja škola Zabok, Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok, Gradska knjižnica Ksaver Šandor Gjalski, Gokul, Dvorac Gjalski, Huncut, Digital Foto Art

PROSUDBENO POVJERENSTVO ZA KNJIŽEVNU NAGRADU:

Strahimir Primorac, DHK – Zagreb,
predsjednik
Ivica Matičević, DHK – Zagreb
Tomislav Šovagović, DHK – Zagreb
Sofija Keča, Dani Gjalskog – Zabok
Ingrid Lončar, Dani Gjalskog – Zabok

PROSUDBENO POVJERENSTVO ZA MALU NAGRADU GJALSKI

Marija Ott Franolić, književna teoretičarka i kritičarka
Ines Krušelj-Vidas, prof.,
Osnovna škola Gornja Stubica
Valerija Novak, prof.,
Osnovna škola K.Š.Gjalskog, Zabok

POKROVITELJI: Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Krapinsko-zagorska županija, Grad Zabok, Grad Crikvenica i Grad Poreč
MEDIJSKI POKROVITELJI: Zagorski list, Radio Kaj i Zagorski radio
DONATORI MALE NAGRADE GJALSKI I NAGRADE GJALSKI ZA UČENIKE SREDNJIH ŠKOLA: Školska knjiga Zagreb – Časopis Modra lasta; Profil knjiga, Zagreb; Gradska knjižnica Ksaver Šandor Gjalski, Zabok; Kajkaviana, Donja Stubica; Grad Crikvenica i Grad Poreč
MANIFESTACIJU POMOGLI: EUROPLAKAT, TRGOCENTAR, ZAGREBAČKA BANKA, TZ PODRUČJA SRCE ZAGORJA, HRVATSKA POŠTA, DVORAC GJALSKI, AUTOCESTA ZAGREB-MACELJ

UVODNIK

Dragi čitatelji,

ovogodišnji *Dani Gjalskog*, pa tako i sedmi broj glasila *Gjalski*, u znaku su četrdesete godišnjice ustanovljenja Književne nagrade *Gjalski* čijih se početaka prisjećamo u razgovoru s jednim od inicijatora osnivanja Nagrade Zvonkom Jurinom. Entuzijazam i ogroman trud na očuvanju baštine Gjalskog, koji su karakterizirali tadašnje inicijatore i osnivače Nagrade, odlikuju i današnje suradnike zahvaljujući kojima se ova Nagrada i održala toliko godina te postala najznačajnija književna nagrada za prozu u Republici Hrvatskoj. Ovogodišnji laureat je Goran Tribuson, trostruki dobitnik Nagrade *Gjalski* koji, na stranicama koje slijede, govori o svom nagrađenom romanu *Otac od bronce* i priznaje da se „ne dijeli *Gjalski* tek tako“.

U ovogodišnjim *Danima* govorit će se o Gjalskom – sa znanstvenog aspekta kao tema književne tribine, ali i s učeničkog aspekta kao tema istraživačkog školskog projekta, održat će se kreativne radionice, predstaviti zabočko izdanje *PoZiCe* i još mnogo toga. O svemu čitajte u ovom broju *Gjalskog* i pridružite nam se na programima koje smo za vas pripremili.

Srdačno vas očekujemo!

TAJNICA MANIFESTACIJE
ANDREJA ŠAGUD

PROSUDBENO POVJERENSTVO ZA NAGRADU GJALSKI ZA SREDNJOŠKOLCE

Irena Labaš Veverec, prof., Škola primijenjene umjetnosti i dizajna, Zagreb
Sanja Ždralović, prof., Gimnazija AGM
Ljubica Anđelković Džambić, prof., Gimnazija AGM

IZDAVAČ:

Kulturna manifestacija Dani K.Š. Gjalskog, Kumrovečka 8, Zabok

UREDNIK:

Andreja Šagud

OBLIKOVANJE:

Igor Vranješ

TIPOGRAFIJA:

Nikola Đurek

WEB DIZAJN:

Bojan Janjanin

TISAK:

Službeni glasnik, Krapina

NAKLADA:

700 kom.

www.danigjalskog.com

ČETRDESETA OBLJETNICA USTANOVLJENJA KNJIŽEVNE NAGRADE KSAVER ŠANDOR GJALSKI

PIŠE DUŠANKA MIKULEC-MIKAC

Književna nagrada koja nosi ime književnika Ksavera Šandora Gjalskog (26.10.1854. 6.2.1935.) rođenog u Gredicama nadomak Zaboka, ustanovljena je u Zaboku 1979. povodom 125. obljetnice piščeva rođenja. Ustanovljena je na poticaj književnika Stjepana Draganića, (Zlatar, 1923. – Zagreb, 1983.) osnivača časopisa *Kaj* (1968.) te KUD-a *K.Š.Gjalski* koje je 1974. preraslo u *Kajkavsko spravišće*, društvo za širenje i unaprjeđenje znanosti i umjetnosti. Stjepan Draganić pisao je kajkavske tekstove za emisije Radio Zagreba, a 70-tih godina uređivao je emisiju *Od nedjelje do nedjelje* na programu Radio Zaboka. Često je i rado dolazio u Zabok i družio se sa Zabočanima, a osobito je rado posjećivao Gabrijela Rafaja, tada direktora ZIVT-a. Malo po malo sazrijevala je ideja da se valorizira djelo našeg poznatog sugrađanina Gjalskog pa je Stjepan Draganić zajedno sa Zvonkom Jurinom u više navrata bio u Društvu književnika Hrvatske* (DKH) kako bi osmislili Nagradu.

U razgovorima u DKH čiji je predsjednik tada bio Milivoj Slaviček (Čakovec, 1929. – Zagreb, 2012.), a tajnik Tito Bilopavlović, ideja o Nagradi dobro je prihvaćena, ali je za njezino ustanovljenje bio potreban pokrovitelj.

Tako je Gabrijel Rafaj na sastanku u Zagrebu u DKH, na koji je došao sa Stjepanom Draganićem, zamoljen da ZIVT bude pokrovitelj dodjele Nagrade. Po riječima Gabrijela Rafaja, pisani prijedlog DKH Radničkom savjetu ZIVT-a bio je jednoglasno usvojen. Nakon toga, u Zagrebu je 8. listopada 1979. održana sjednica Izvršnog odbora DKH i donijeta Odluka o prihvaćanju Samoupravnog sporazuma o ustanovljenju nagrade *Ksaver Šandor Gjalski*. Tu je Odluku potpisao tajnik DKH Tito Bilopavlović, a Samoupravni sporazum potpisali su 21. studenog 1979. u Zaboku: za ZIVT direktor Gabrijel Rafaj, za SIZ kulture i informiranja Općine Zabok predsjednik Dra-

go Cvijetić i za DKH predsjednik Milivoj Slaviček. Prema Sporazumu „Nagrada se dodjeljuje svake druge godine za najbolje neobjavljeno prozno djelo. Iznos Nagrade od 50.000 dinara osigurava ZIVT, a uručuje se u Zaboku na dan rođenja književnika čije ime nosi“. Na raspisan natječaj stizali su rukopisi članovima stručne komisije koja je odlučivala o Nagradi. U stručnoj komisiji bili su književnici Branimir Bošnjak i Dalibor Cvitan u ime DKH i profesorica Marija Bačaj Babnik iz Zaboka. Prema Sporazumu sve organizacijske poslove oko Nagrade preuzeo je SIZ kulture i informiranja Općine Zabok. Kako se radilo o vrlo složenom i zahtjevnom poslu, uz tadašnju tajnicu SIZ-a Veru Bakliža značajan teret organizacije preuzelo je Narodno sveučilište Zabok čiji je direktor bio Zvonko Jurina.

Ustanovljenje Nagrade Gjalski 1979.
slijeva: Gabrijel Rafaj, Milivoj Slaviček, Tito Bilopavlović, Zvonko Jurina

U razgovoru sa **Zvonkom Jurinom**, koji je od samih početaka ustanovljenja Nagrade pa sve do umirovljenja 2003. bio vrlo aktivan u organizacijskim poslovima vezanim uz Nagradu i kasnije uz organizaciju Kulturne manifestacije *Dani K.Š. Gjalskog*, saznajemo neke zanimljivosti.

Iz dokumenata vezanih uz ustanovljenje Nagrade saznajemo tko ju je i kada ustanovio, ali recite nam čega se sjećate iz vremena kada se pripremao ustanovljenje Nagrade, a ne piše u naprijed spomenutim dokumentima. Do ustanovljenja Nagrade nije došlo, kako bi se reklo „iz vedra neba“. Bio je to

*Društvo književnika Hrvatske tada, a danas Društvo hrvatskih književnika

proces koji je trajao niz godina. Naime, Stjepan Draganić radio je na knjizi *Po dragome kraju – područje Zaboka* i na knjizi *Smiješak i suza Ksavera Šandora Gjalškog*. Te su knjige 1980. tiskane u izdanju *Kajkavskog spravišća*, a Draganić je bio glavni urednik. U više sam navrata bio s gospodinom Draganićem u Zagrebu. On je bio glavni zagovornik da se ustanovi književna nagrada s imenom Gjalškog. Kako je bio kajkavac srcem i dušom, na početku se razmišljalo da se ustanovi republička nagrada za kajkavsku prozu.

Kako to da ta ideja nije zaživjela?

U DKH su, naravno, poznavali kajkavsko književno stvaralaštvo i smatrali su da je u pitanju relativno mali stvaralački opus tako da bi bilo bolje da se ustanovi književna nagrada za najbolje književno djelo u Hrvatskoj, što onda uključuje i prozu na kajkavskom narječju.

Kako je krenulo službeno ustanovljenje nagrade?

Koncem listopada 1979. godine u prostoru ZIVT-a u Zaboku održana je svečana sjednica, prva kojoj su prisustvovali predstavnici svih organizacija koje su Nagradu ustanovile i koji su potpisali Sporazum o ustanovljenju Nagrade. Bio je tu predsjednik DHK Milivoj Slaviček, tajnik Tito Bilopavlović i neki članovi Izvršnog odbora DHK – sjećam se da su bili Saša Vereš i Branko Bošnjak, predstavnici SIZ-a kulture i informiranja i direktor ZIVT-a Gabrijel Rafaj. Bilo je tu i drugih funkcionera ZIVT-a i više predstavnika iz kulturnih i političkih krugova Zaboka.

Bila je prisutna i nećakinja Gjalškog, Marija Makuc-Pojatina od koje sam na dar za zabočku knjižnicu primio dva albuma s fotografijama Gjalškog. U to je vrijeme voditeljica knjižnice bila Ana Hundrić, koja je također imala „pune ruke posla“ oko organizacije dodjele Nagrade.

Poklonjeni albumi sadrže vrijedne foto-dokumente vremena. Na žalost, unatoč nastojanjima, do ovog razgovora nismo uspjeli naći značajniji broj fotografija iz vremena ustanovljenja Nagrade, sa svečanosti dodjele prve Nagrade nemamo fotografije, no nadamo se da ćemo ih uspjeli naći.

Koja je bila uloga ZIVT-a u ustanovljenju Nagrade?

ZIVT je u to vrijeme bio snažna tvornica, pokretač gospodarskog i društvenog života Zaboka. Spremno je prihvatio pokroviteljstvo Nagrade što je podrazumijevalo novčanu nagradu autoru, a i podmirivanje troškova organizacije sastanaka, dodjele nagrade, a kasnije promociju nagrađene i objavljene knjige.

Kada razmišljate o vremenu ustanovljenja Nagrade – kakva je bila druš-

tvena atmosfera, je li ideja o nagradi s imenom Gjalškog bila dobro prihvaćena u tadašnjim društveno-političkim krugovima?

Rekao bih da je ideja o nagradi s imenom Gjalškog bila i u Zagrebu i u Zaboku dobro prihvaćena. O valorizaciji Gjalškog i njegovog književnog stvaralaštva razmišljalo se u Zaboku već ranije, a i prilikom obilježavanja 120. godine rođenja Gjalškog kada je bila održana svečana akademija. Tada je direktor Narodnog sveučilišta bio Slavko Šinjak, a i knjižnica je već nosila ime Gjalškog. Odnos prema Nagradi promijenio se kad je objavljeno ime prvog dobitnika – Ivan Aralica tada se nije smatrao politički podobnom osobom. Doza suzdržanosti mogla se osjetiti po odazivu osoba iz političkih krugova na prvu dodjelu Nagrade. Međutim, svakako treba reći da je od samog početka, od ustanovljenja Nagrade, želja i namjera organizatora bila da se nagrađuje književno stvaralaštvo i lijepa riječ i da se u odlučivanje o nagrađama književnim djelima ne mijesha dnevna politika.

Sjećate li se gdje je održana dodjela prve Nagrade? Postoje dvojbe o tome je li to bilo u Kino-dvorani ili u ZIVT-u? Spomenute su i Gredice...

Svečanost dodjele prve Nagrade održana je 1981. u zabočkoj Kino-dvorani pred punim gledalištem. Prvu Nagradu za

Koncem listopada 1979. godine u prostorijama ZIVT-a u Zaboku održana je svečana sjednica, prva kojoj su prisustvovali predstavnici svih organizacija koje su Nagradu ustanovile i koji su potpisali Sporazum o ustanovljenju Nagrade

Ustanovljenje Nagrade Gjalški 1979. govornik Saša Vereš

rukopis dobio je Ivan Aralica za roman *Stjegonoše*, koji je kasnije objavljen pod naslovom *Put bez sna*. Sjećam se da je Saša Vereš govorio o Gjalškom i njegovom stvaralaštvu, da je u programu pjevao Vladimir Ruždjak, a Marija Kohn je čitala ulomke iz nagrađene knjige. U organizaciji programa sudjelovala je Silva Bjelja, tajnica SIZ-a kulture nakon tragično preminule Vere Bakliža. Zanimljivo se prisjetiti da je djevojčica u narodnoj nošnji, koja je predala cvijeće nagrađenom autoru, bila Valentina Đurek. Kasnije, kada je knjiga tiskana, 1982., promocija je održana u ZIVT-ovoj dvorani, ali je tada odaziv publike bio slab, zbog razloga o kojima sam ranije govorio, zaključio je intervju Zvonko Jurina.

ZIVT će svakako ostati zabilježen kao prvi pokrovitelj Nagrade *Gjalški*, a nakon njega kao pokrovitelji su se izredala brojna zabočka poduzeća. Vrijeme je donijelo promjene, tako da je od početne ideje da se Nagrada dodjeljuje svake dvije godine za neobjavljeno djelo, od 1985. postala godišnja Nagrada za objavljenu prozu i dalje se kontinuirano dodjeljuje u listopadu, povodom rođenja Gjalškog u okviru Kulturne manifestacije *Dani K.Š.Gjalškog*.

Na kraju prisjećanja na početke ustanovljenja *Nagrade Gjalški* razgovarala sam i s Titom Bilopavlovićem koji je rekao da mu je čast što je kao tajnik DKH imao priliku sudjelovati u ustanovljenju Nagrade *Gjalški* i da se ne sjeća je li ijednu dodjelu do sada propustio. I konačno, u razgovoru, Gabrijel Rafaj je izričito i nekoliko puta naglasio da je idejni začetnik i najzaslužnija osoba za ustanovljenje Nagrade *Ksaver Šandor Gjalški* književnik Stjepan Draganić, koji je imao ideju i ustrajnost da ju ostvari. ~

INTERVJU

GORAN TRIBUSON

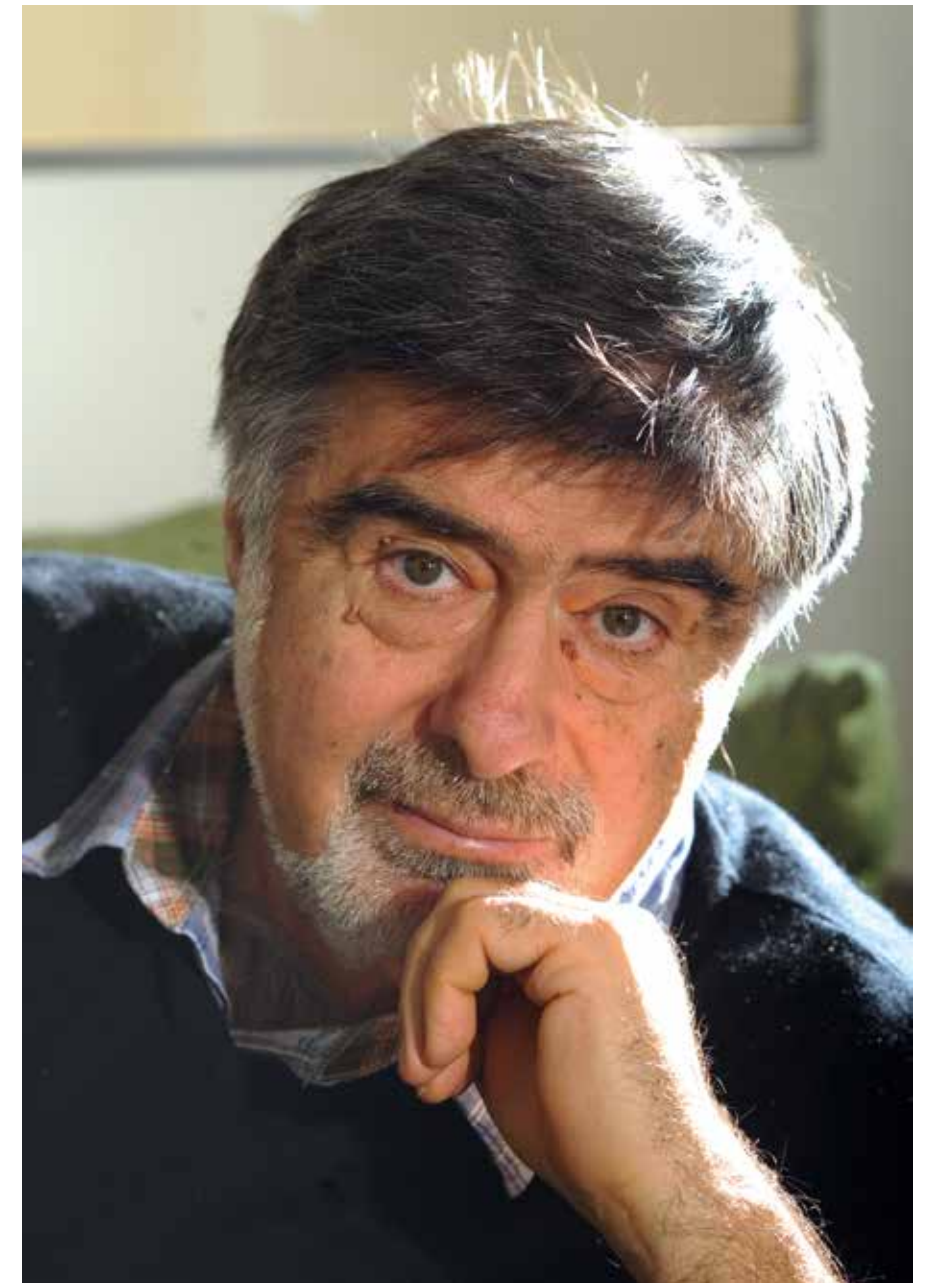
Dobitnik Nagrade Gjalški 2019. za roman *Otac od bronce*

Svi mi koji pišemo osuđeni smo na vlastito iskustvo

RAZGOVARALA SOFIJA KEČA

1991. za roman *Potonulo groblje prvi ste put dobili nagradu Gjalški*. 1999. za roman *Trava i korov dobili ste drugi put Gjalškoga i evo, nakon dvadeset godina dodijeljen Vam je po treći put Gjalški za roman Otac od bronce*. Jedino ste Pavao Pavličić i Vi dobitnici triju nagrada Gjalški. Što Vam znači ova nagrada?

Gjalški je već zarana postao jednom od najvrednijih književnih nagrada i taj je renome sačuvaao do danas. Dobivali su ga ugledni književnici, gotovo klasičari, ali i mladi, *incomeri*, koji su znali pokazati vlastitu vrijednost. A dobivali su ga pokatkad i pisci koji nisu ulazili u krug miljenika države i tekuće politike, u čemu je njegova dodatna vrijednost. Kad sam bio još sasvim mlad, dobio sam jednu od svojih prvih nagrada, koja je bila, kako se to tada govorilo, savezna, pa sam, kako bih je primio, morao putovati u Beograd. Nakon svečane podjele, odveli su me na televiziju gdje su me upitali što mi znači ta nagrada. Znao sam da moram biti originalan pa sam rekao kako je to za mene „veliko priznanje i poticaj u budućem radu“. Bio je to glupi stereotip kojim se služilo devedeset posto dobitnika, čak i seljaci nagrađivani za visok urod kukuruza ili tov junadi. Kad sam se naredne noći vraćao kući kolima drugog razreda, u meni je cijelo vrijeme plamtio stid zbog te nespretne banalnosti. Mislio sam kako sam trebao ostati jednostavan i priprost i priznati da je ta nagrada za mene značila naprosto golemu radost. Bilo je rano jutro 1976. godine i ja sam, onako drito s kolodvora, otišao u Ilicu i u tek otvorenoj prodavaonici *Melodije*, za sebe i svoju tadašnju curu, kupio skupe karte za prvi zagrebački koncert *Rolling Stonea* stvarno se čuteći veoma radosnim. Naravno od novca za nagradu, koji se tada isplaćivao u gotovini. Poslije sam postupno, doduše u poduzim intervalima dobivao i druge, važnije nagrade, te polako odrastao, čak možda i previše, pa sam

se sve češće pitao nije li i ta radost, koju sam onaj put trebao spomenuti, samo sinonim baš za to, za priznanje i poticaj. Dakle, mogao bih kazati kako sam

se sve češće pitao nije li i ta radost, koju sam onaj put trebao spomenuti, samo sinonim baš za to, za priznanje i poticaj. Dakle, mogao bih kazati kako sam

danas radostan poput kakvog sportaša koji je trećom pobjedom osvojio takozvani prijelazni pehar.

Predstavite ukratko Oca od bronce svojim budućim čitateljima! Što biste posebice naglasili i na što usmjerili čitateljstvo?

Dragi budući čitatelju, pred tobom je pet stotina stranica, jedna povelika količina papira radi koje te ne bi smjela spopasti malodušnost. Neskromno mislim da je knjiga toga vrijedna, premda se zacijelo nikad neće naći u srednjoškolskom kurikulumu. Priča u svom epicentru ima junaka, ili, prije će biti, antijunaka, koji pokušava shvatiti oca s kojim se nikada nije slagao, i curu s kojom se doduše slagao, ali samo do trena kada je otišao u vojsku, a ona se udala. Potkraj ljeta 1991. naš se junak vraća u svoj provincijski gradić kako bi prisustvovao očevu pogrebu i pokušao pridobiti bivšu djevojku. Zvuči kao sapunica, ali, vjerujte nije! Prije će biti, kako kažu uvaženi kritičari, da je neka mješavina socijalnog, obiteljskog i ljubavnog romana. Prožeta, naravno, i politikom koja je u knjigu ušla zajedno s prvim naznakama rata.

Moglo se čuti da je to obiteljski roman u čijem je središtu odnos oca i sina, povijesni jer tematski zahvaća početak Domovinskog rata, a rekla bih da je i roman o povratku kao i društveni roman. Kako ga Vi doživljavate?

Zanimalo me samo to da napišem neke stvari koje su me proganjale nekoliko godina i pritom nisam imao nikakvih jasno određenih žanrovskih nakana. Trudio sam se oblikovati likove tako da budu zanimljivi i ljudski uvjerljivi, proučavao sam razne povijesne, geografske, političke i druge, za moju knjigu relevantne okolnosti, provodio obilne pripreme i pokušavao samome sebi predočiti i razraditi što će se sve dogoditi u ta trideset i tri poglavlja, što je danteovska mjera, mjera njegovog Pakla, ali nikad, uistinu nikad, nisam pomislio u koji bi se to žanr dalo strpati. Ispalo je što je ispalo, valjda dobro, jer ne dijeli se *Gjalski* tek tako.

Od kuda počinjete kada pripremate romanesku priču? Je li prvo osmišljena priča pa tek onda slijedi rad na glavnom junaku ili oboje istovremeno rastu i podložni su stalnim promjenama? Znali ste već na početku pisanja kakav će biti kraj Žakove i Almine ljubavi i kako će sin i otac ipak ostati zajedno, makar i na sasvim metaforičkoj, gotovo anegdotalnoj razini (Žaku je donesena brončana očeva glava nakon što je spomenik tom španjolskom i partizanskom borcu miniran na početku Domovinskog rata)?

U glavi obično nosim nekoliko paralelnih priča, zapravo njihovih zametaka, njihovih sasvim sirovih supstanci, malih skica koje će se neumorno mijenjati i tražiti prikladne likove, mjesta i vremena, prizore... Tako znam raditi mjesecima, pa i godinama, obično prevrćući u glavi tu škrtu građu dok besciljno lutam po gradu, dok slušam glazbu, dok odsutno buljim u zid, dok na velološinskoj obali sjedim i brojim valove, a najčešće navečer u krevetu prije no što uspijem zaspati. Nešto od tih sitnih nevažnih pripovijednih embrija propadne, a nekim drugima se konačno počnem ozbiljnije baviti. Tako me je poduže vrijeme mučila mutna priča o tome kako se netko, neki muškarac, mladi vjerojatno, nakon dugog izbjivanja vraća kući gdje je ostavio djevojku, koju je nekoć volio, te kako se veza među njima iznenada obnovi, da bi zakratko konačno propala zbog nečijeg glupog i nepromišljenog igranja oružjem. Zapravo onako, kako se to u ratnim vremenima zna itekako lako

Priča u svom epicentru ima junaka, ili, prije će biti, antijunaka, koji pokušava shvatiti oca s kojim se nikada nije slagao, i curu s kojom se doduše slagao, ali samo do trena kada je otišao u vojsku, a ona se udala

dogoditi. Dakle ničeg opipljivog tu još nema, ni Žaka, ni Alme, ni pedesetak drugih važnijih ili sporednih likova. Nema tu ni ikonoklasta koji razvaljuju dinamitom spomenike umrlog režima, ni konvertita koji su još jučer veličali partijske odluke, a danas hrle u stranku na vlasti, nema čak ni tako važnog lika oca, koji je, zapravo, bar za mene, glavni lik ovog romana. Nakon ove mentalne, spiritualne faze, u kojoj gotovo ništa i ne pišem, dolaze razne faze pisanja, od grubog koncepta, preko finijih razrada u kojima se događaji oblikuju u prizore i situiraju na mjesta koja će zauzeti u knjizi.

Oduševljavate svojom mirnom, mjestimice duhovitom, ponekad ironičnom i humorističnom naracijom pripovjedača u prvom licu, ocrtavate i analizirate različite odnose među ljudima (čitava galerija junaka) koji su se nekada poznavali, čak i družili, prijateljevali, ljubili se, a sada se nakon deset godina susreću u nadasve složenom i tragičnom društvenom trenutku. Koliko Vam vremena treba da biste se pripremili za pisanje tako fabulativno razgranatog romana?

O tome sam i počeo pričati. Nakon „pisanja u glavi“, počinje pisuckanje po papirićima i notezima, sve do one najvažnije debele bilježnice u koju će ući sve što se zbiva u svakom od poglavlja. Neki je put ta najvažnija bilježnica opsežna zamalo koliko i roman. Naravno, bilo bi sasvim neumjesno pomisliti kako bih nakon takvog detaljnog koncepta bilo najjednostavnije unajmiti kakvog osrednjeg pisca da mi sve to ispiše, onako strogo u skladu s konceptom. Ali nije tako, i nakon koncepta slijedi žuljeviti višemesečni rad; sad sve stvari moraju dobiti stvarnosne konture, likove treba odjenuti, otkriti im govorne navike, shvatiti vole li slatko, jesu li astenični ili pretili, smišljaju li pakosti, govore li u snu, ambijenti pak trebaju dobiti svoju atmosferu, svoje boje i sjenke, komentari gdjekad moraju zazvučati kao službene i hladne objeckcije, ili pak odisati ironijom, ili

Rani dani (1997), Osmi okular (1998), Zvijezda kabarea (1998), Trava i korov (1999), Klub obožavatelja (2001), Bijesne lisice (2001), Ne dao Bog većeg zla (2002), Mrtva priroda (2003), Gorka čokolada (2004), Kuća u kojoj stanuje vrag (2006), Divlja plaža (2008), Noćne priče (2010), Zbirka otrova (2010), Susjed u nevolji (2014), Propali kongres (2015), Sestrica s jezera (2016), Vrijeme ljubavi (2018), Otac od bronce (2019). Romani su mu prevedeni na talijanski, nizozemski, engleski, francuski, češki, slovački, arapski, slovenski i makedonski jezik. **Filmski i televizijski scenariji:** Crvena prašina, Ne dao Bog većeg zla, Potonulo groblje, Srce nije u modi, Odmori se, zasluži si – 70 nastavaka (sa Snježanom Tribuson). **Važnije nagrade:** Nagrada Gjalski (1991), Krležina nagrada (1999), Nagrada Gjalski (1999), Nazorova nagrada (2000), August Šenoa (2002), Nagrada Gjalski (2019), Velika zlatna arena za scenarij, 2000. i 2002. ~

Goran Tribuson rođen je u Bjelovaru 1948., gdje je završio osnovnu i srednju školu, a diplomirao je i magistrirao na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Radio je kao stručni suradnik u Republičkom savjetu za naučni rad (1976-79), bio propagandist u Vjesnikovoj Agenciji za marketing (1979-94), urednik u Zakladi Leksikon (1994-2000) te profesor scenarija na Akademiji dramske umjetnosti u Zagrebu (2000-2013). Od 2000. je član suradnik, a od 2008. redoviti član HAZU. **Bibliografija:** Zavjera kartografa (1972), Praška smrt (1975), Raj za pse (1978), Snijeg u Heidelbergu (1980), Čuješ li nas Frido Štern (1981), Spavaća kola (1983), Ruski rulet (1982), Polagana predaja (1984), Zavirivanje (1985), Legija stranaca (1985), Made in USA (1986), Uzvratni susret (1986), Klasici na ekranu (1987), Povijest pornografije (1988), Siva zona (1989), Potonulo groblje (1990), Dublja strana zaljeva (1991), Sanatorij (1993), Noćna smjena (1996),

možda šarmom i duhovitošću. Sve te boje, mirisi, zvukovi, i što sve ne, moraju nam pokazati da se radi o živim ljudima, o autentičnom vremenu, o prepoznatljivim prostorima. Usto, kao za nevolju, koncept iz bilježnice polako počinje škripati, pucati, svijati se, tako da ste ubrzo prisiljeni unositi nove promjene u ono što gotovo da ste držali nekom vrstom „zakona romana“. Ali da budem precizniji u odgovoru na vaše pitanje, za samo pisanje, za ono što bi se moglo držati verbalnom izvedbom, otišlo je oko pet mjeseci, za ono prije, što sam nosio i mijenjao u hod, ili preciznije u glavi, otišlo je, tko zna koliko.

Primjećujete li u svakodnevnom životu sudbine ljudi koje koristite kao poetski predložak u svom književnom radu?

Naravno, svi mi koji pišemo osuđeni smo na vlastito iskustvo. Zapravo, kako bi rekla teta Vukica, baš kao i svi ostali ljudi. Zapravo, ničeg drugog osim tog iskustva ni nemamo. Iskustvo je sve ono što smo doživjeli, sve što smo pročitali, vidjeli, od nekog čuli, nešto što smo sami smislili. Pročitajte li *Moje nenapisane memoare* Katje Mann, vidjet ćete kako je njezin muž Thomas svoje itekako opsežne knjige punio portretima ljudi koje je poznao. U tome je bio precizan i prepoznatljiv, bar uzoj okolini. Kažu tako, da se zbog Buddenbrookovih posvadio s pola obitelji kao i s dijelom Lübecka. Ali, nije mi na kraj pameti uspoređivati se s velikim piscem. I mali pisci rabe sličnu tehnologiju, odabirući za likove svoje proze razne stvarnosne modele, ljude iz vlastite obitelji, one s ulice, ili s posla i tomu slično. Ono što autori najčešće prakticiraju je kompiliranje raznih likova, miješanje osobina, nakon čega lik po nekim crtama podsjeća na model iz okoline, dok se, začudo, po drugim svojstvima itekako razlikuje. Tako i moj Pero Vitez ima rockerske i audiofilske osobine kao i moj, nažalost, pokojni prijatelj, tetka Vukica

nalik je jednoj mojoj rodici, po svemu, osim po pretjeranom zavirivanju u čašu, dok mi je za odvjetnika Kurepu u velikoj mjeri poslužio stvaran model čovjeka, također odvjetnika, koji je nekoć bio dobar prijatelj mogega oca. Taj je čovjek, uistinu, u šezdesetim godinama skakao na glavu s trometarske skakaonice gradskoga bazena. Ali, svima sam mnogo toga dodavao, oduzimao i mijenjao, ne trudeći se da budu vjerni modelima nego funkcionalni u romanu.

Odabrali ste kao početnu godinu romana 1991., desetu godinu kako glavni junak Žak živi i radi u Beču i sada se vraća u svoj rodni gradić na sprovod svome ocu. Spojen je trenutak nastavka velike mladenačke ljubavi između Žaka i Alme i početak rata u Hrvatskoj, znači najljepši i najružniji dani u životu. Ganutljiva je ta poetska nepravda jer pronađena ljubav tako besmisleno umire. Jeste li se odlučili za takav kraj kako biste pokazali kako su, uostalom, mnogi ljudi u ratu na isti način, nepotrebno i uzaludno, gubili živote?

Zapravo mi to i nije bila namjera. Htio sam romaneskno polazište nekako relativizirati; niti su moji junaci baš tako jako mladi, niti je ta ljubav osobito idilična i romantična. On ima neku žensku u Beču i ne čini se da bi je tek tako napustio, usto je proživio pet godina u besmislenom braku sa ženom koja ga uopće nije zanimala, a živio je i s par godina starijom curom o čijim je promiskuitetnim navikama brujao čitav gradić. Alma ga je pak ostavila u hipu, najvjerojatnije zbog atraktivnije prilike, čini se da je i poslije nastavila s preljubničkim avanturama, premda u to nismo posve sigurni. Budući da događaje pratimo Žakovim očima, ta mi je nepouzdana perspektiva omogućila da mnoge stvari, koje se tiču naših junaka i ne znamo u potpunosti. A to sam baš i htio, to da im ostavim njihove male tajne, skrivite namjere i sit-

DOSADAŠNJI DOBITNICI KNJIŽEVNE NAGRADE KSAVER ŠANDOR GJALSKI

1981. **Ivan Aralica** Put bez sna
1983. **Iris Supek** Kraj svijeta počinje kihanjem
Tatjana Arambašin Slišković Čovjek koji je volio vlakove, čovjek koji je mrzio vlakove i druge priče s tračnica
1985. **Irena Vrkljan** Svila, škare
1986. **Pavao Pavličić** Trg slobode
1987. **Hrvoje Hitrec** Ljubavi na crnom baršunu
1988. **Dubravka Ugrešić** Forsiranje romana reke
1989. **Nedjeljko Fabrio** Berenikina kosa
1990. **Zvonimir Majdak** Krevet
1991. **Goran Tribuson** Potonulo groblje
1992. **Feda Šehović** Svi kapetanovi brodolomi
1993. **Dalibor Cvitan** Ervin i ludaci
1994. **Miljenko Jergović** Sarajevski Marlboro
1995. **Pavao Pavličić** Šapudl
1996. **Višnja Stahuljak** Sjećanja
1997. **Alenka Mirković-Nad** 91,6 Mhz glasom protiv topova
1998. **Ratko Cvetnić** Kratki izlet, zapisi iz Domovinskog rata
1999. **Goran Tribuson** Trava i korov
2000. **Zoran Ferić** Andeo u ofsajdu
2001. **Stjepan Tomaš** Odnokud dolaze sanjari
2002. **Nedjeljko Fabrio** Triemerom
2003. **Josip Mlakčić** Živi i mrtvi
2004. **Renato Baretić** Osmi povjerenik
2005. **Luko Paljetak** Skroviti vrt
2006. **Igor Štikl** Elijahova stolica
2007. **Sanja Lovrenčić** U potrazi za Ivanom
2008. **Ivo Brešan** Katedrala
2009. **Ratko Cvetnić** Polusan
2010. **Ivana Šojat-Kučić** Unterstadt
2011. **Ivan Aralica** Carske kočije
2012. **Nikola Đuretčić** Almanah smrti i nestajanja
2013. **Pavao Pavličić** Muzej revolucije
2014. **Julijana Matanović** I na početku i na kraju bijaše kava
2015. **Dubravko Jelačić Bužimski** Nezaboravne priče iz kavane Corso
2016. **Željko Ivanković** Rat i sjećanje
2017. **Kristian Novak** Ciganin, ali najljepši
2018. **Jurica Pavičić** Crvena voda

nu zloću, koje tek tu i tamo naziremo. Ipak, vjerujem u iskrenost i iznenađenost njihove ponovne ljubavi, ponajviše zbog toga što su obični ljudi koji su u životu, poput loših košarkaša, napravili i previše krivih koraka i tehničkih grešaka. Mislim da se te stvari u životu događaju baš na takav ili tome sličan način, nakon niza promašaja, gluposti i zabluda skužiš neku pravu stvar, koja te odvede ka sreći ili, kako se njima dogodilo, ka pravoj katastrofi.

Odnos oca i sina podsjeća na krležijanski okvir u suvremenom trenutku: otac je sve ono što sin nije, a sin je sve ono što nema nikakve veze s ocem, stoga sin odlazi od kuće u Beč. Tu je i majčin lik koji postaje osobito važan kada majka umire, a otac ne dolazi na sahranu iako službeno nisu bili rastavljeni (majka je napustila sebičnog i autoritarnog supruga i nekoliko godina živjela sama). Razumije li Žak svoga oca nešto više tek nakon njegove smrti i zašto su nam ljudi bliskiji tek kada ih više nema i kada se više ništa ne može popraviti?

U pravu ste, situacija možda pomalo podsjeća na odnos staroga Ignaca Glem-baya i mladog Leonea. Ali sasvim malo. Tko zna tko je od njih kriv, a tko prav! Čini nam se da se taj odnos na vagi, koja kao da mjeri težinu njihove osobne krivnje, neprekidno mijenja. Mi smo nekako, bar u početku, na Žakovoj strani, ali kad čujemo Vukičinu ispovijed i Kurepin mali „dijaloški traktat“ o slučaju Kolje Kralja, stvari se naglo izokrenu na glavu. To sam i htio postići, to da se sin polako približava ocu, čim je uvjereniji u to da su i ocu nanijete nepravde koje nije zaslužio. Roman ima 490 stranica, da sam imao živaca i snage za bar još tridesetak, vjerojatno bi i Žak poput Leonea zaključio da je „čisti i nepatvoreni Kralj“.

Zanimljiva je bila očeva oporučna molba sinu da mu oprost i dva velika tereta koja mu je ostavio: ime i prezime! Tako je mrtav otac ipak priznao sinu sve svoje zablude i greške. Je li Žak oprostio ocu godine života bez očinske ljubavi? Može li se to uopće? Njihovim ste odnosom pokazali svu složenost roditeljske ljubavi prema djeci i obrnuto!

Nikola Kralj, Žakov otac, vjerojatno je daleko složeniji, bogatiji i zanimljiviji lik no njegov sin. Premda tu ideju nije baš lako braniti, kako sam već rekao, ja sam stvari pokušao zamisliti tako da otac bude glavni lik. Ne znam koliko sam u tome uspio. Cijeli taj pogolemi roman trebao nam je pomoći da na njegovim brojnim mjestima otkrijemo važne rekonstruktivne elemente, koji će nam starog partizana i španjolskog

I sam sam čovjek koji možda i previše živi u svijetu knjiga, filmova i glazbe, čovjek koji počesto prevrće u glavi vlastite asocijacije, izbjegavajući na taj način gnjaviti svoju okolinu

borca spočetka prikazati kao kriptogram, a poslije, veoma postupno, navođenjem raznih izvora, sjećanja, dokaza, slika, uspomena, prepričavanja razotkriti njegovu pravu prirodu. Na taj bismo način shvatili da Kolja nije bio popustljiv, jer je popustljivost držao neodgojnom, da je odbijao pružiti sinu znake očinske ljubavi samo zato što je mislio kako bi to moglo naškoditi djetetu. U trenu kad se Žak vraća kući otac je već u mrtvačkom sanduku. Sve što doznajemo o njemu, dakle o ocu, su te prepričane retrospektivne sekvencije. Malo tko je primijetio da se otac izravno pojavljuje samo u jednom prizoru, u onom u kojem kazuje sinu kako mu ne može omogućiti odgodu odlaska u vojsku, zbog koje bi morao razgovarati s lokalnim moćnicima i na taj se način poniziti. Time mu želi kazati kako dostojanstven čovjek mora znati izbjeći poniženja koja mu je kadra nanijeti vlast. Naravno, Žak ne razumije njegove riječi, jer je Kolja enigma koju rijetko tko razumije.

Vukica, Žakova teta, lik je dobre i strpljive žene nesretne sudbine, patnice koja živi situiranim životom uz brata kojega su napustili i supruga i sin. Pomalo je žrtva niza nepredvidivih životnih okolnosti na koje nije mogla bitno utjecati. U svakoj teškoj priči treba biti netko tko će svojim postojanjem ublažiti tragiku života. Je li njezina uloga trebala biti upravo takva?

Vjerojatno, ona je zbilja imala zeznut život: visoka ljepotica koja nije mogla pronaći muškarca koji bi joj odgovarao visinom, zatim nerotkinja kojoj su propale sve šanse da se uda u provinciji koja zna sve o svima. Pa ipak, svemu unatoč, ona je manje patnica, a više komični lik koji rastvara tragiku pretvarajući je u suprotnost. To je nešto što sam uvijek volio kod klasičnih američkih filmaša, osobito kod Johna Forda, koji je u svakom od svojih ozbiljnih, gdjekad surovih filmova, znao ubaciti i po koje spadalo, kao što su Mose Harper u *Tragačima* ili narednik Posey u *Dva jahača*. Možda će nekom zazvučati pretjerano, ali nema Fordove pripovjedne tehnike koja ne bi dobro funkcionirala i u romanu.

Žak i Alma obrazovani su ljudi, njihovi su razgovori puni reminiscencija o književnosti, glazbi pa čitatelj dobiva želju poslušati svu glazbu o kojoj govore, posegnuti za djelima književnika koji se spominju. Naglasila bih da je to još jedna dodatna dimenzija ovoga romana zbog koje ga treba pročitati! Koliko je složeno pronaći navedene primjere, a da se sasvim uklapaju u tekst romana? Žak je tip koji je, zahvaljujući vlastitoj lijenosti, vjerojatno i hedonizmu, zapostavio studij književnosti, premda, kako kaže, zna više no što su mu ubilježili u indeks. Kad navodi svoje asocijativne primjere, gdjekad to radi korektno, drugi put polovično, a ponekad i neznalački. Važno je kazati da tim svojim znanjima, ponekad i poluznanjima, ne paradira pred drugima. On se naprosto sjeća staroga gradiva, davno pročitanih knjiga, gajfova s fakultetskih ispita, dakle stvari koje je uspio upamtiti, ali i onih čiji sadržaj više i ne razumije. Ali sve su to samo usputni solilokviji. I sam sam čovjek koji možda i previše živi u svijetu knjiga, filmova i glazbe, čovjek koji počesto prevrće u glavi vlastite asocijacije, izbjegavajući na taj način gnjaviti svoju okolinu. A kad i sami bolujete od te vrste autizma nije vam teško pronaći prikladne primjere, citate i ilustracije.

Kako ste protumačili komentar Denisa Derka da je Otac od bronce „netipičan roman atipičnog akademika“?

Gospodin Derk prvi je napisao recenziju, koja je izišla još dok se ni u snu nisam mogao nadati *Gjalskom*. Na taj mi je način pomogao, jer sam inače veoma plah i nesiguran kad se radi o vrijednosti onog što pišem. Tudi rad mogu procjenjivati, ali o onom što sam napišem nikad ne znam je li izvrsno ili je smeće. Većinu onog što je Denis lucidno i duhovito napisao i sam bih supotpisao, i ono o modernim ikonoklastima koji su Kraljev brončani spomenik dignuli u zrak „striktno iz domoljubnih pobuda“, i ono o konvertitima koji hitro odbacuju partijske iskaznice i žure „da ugrabe bolje mjesto do oltara“ i mnoge druge stvari. Pitanje o netipičnom i atipičnom trebalo je adresirati njemu, a ne meni. Ipak pretpostavljam da *Oca od bronce* drži netipičnim romanom zbog toga što sadrži više političke zajedljivosti no moji ostali romani. A to o atipičnom akademiku moglo bi značiti kako ne odgovaram uvriježenoj predodžbi o akademcima, što se i meni čini razmjerno vjerojatnim. Ali, konačno, u svijetu nas koji pišemo, atribut netipičnog ili atipičnog uglavnom zvuči pohvalno. ~

Odluka Prosudbenog povjerenstva za dodjelu Nagrade Ksaver Šandor Gjalski za 2019. godinu

Na sjednici održanoj 25. rujna 2019. godine, Prosudbeno povjerenstvo u sastavu Sofija Keča, Ingrid Lončar, Ivica Matičević, Strahimir Primorac (predsjednik) i Tomislav Šovagović, većinom je glasova odlučilo da se Nagrada „Ksaver Šandor Gjalski“ za 2019. godinu dodijeli Goranu Tribusonu za roman *Otac od bronce* (Mozaik knjiga, Zagreb, 2019.). U uži izbor za Nagradu ušle su sljedeće knjige: *Blato u dvorištu* Ratka Cvetnića (Mozaik knjiga, Zagreb, 2018.), *Mogla bi se zvati Leda* Marka Gregura (Hena com, Zagreb, 2019.), *OSvojski* Jasne Horvat (Naklada Ljevak, Zagreb, 2019.), *Portret Che Guevare* Zlatka Krilića (Mozaik knjiga, Zagreb, 2019.), *Umro Supermen* Zorana Malkoča (Fraktura, Zaprešić, 2018.), *Dora sa sjenama ili čekanje života* Miroslava Međimorca (AGM, Zagreb, 2018.), *Skica u ledu* Josipa Mlakića (Fraktura, Zaprešić, 2018.), *Prispodobje* Antuna Paveškovića (Naklada Jesenski i Turk, Zagreb, 2018.), *Treći život druge violine* Marine Šur Puhlovski (VBZ, Zagreb, 2019.) i *Otac od bronce* Gorana Tribusona (Mozaik knjiga, Zagreb, 2019.).

Obrazloženje

Između 68 knjiga prispjelih na ovogodišnji natječaj Povjerenstvo je odlučilo nagraditi roman *Otac od bronce* Gorana Tribusona. Riječ je o žanrovskom hibridu u kojem se prepleću elementi ljubavnog, obiteljskog i povijesnog romana, sa zanimljivom i dobro vođenom fabulom. Radnja se zbiva u neimenovanom gradu u sjeverozapadnoj Hrvatskoj, u kasno ljeto 1991. godine. Glavni junak Žak Kralj, istodobno i narator u prvom licu, 43-godišnjak, nesvršeni student književnosti, koji se u Beču već desetak godina bavi mutnim poslovima, dolazi u rodni grad na očev pokop. Spram smrti oca, španjolskog borca i partizanskog osloboditelja svoga grada, on je sasvim ravnodušan. Žaka naime i nakon svih tih godina uzajamnog nerazumijevanja i dalje muči pitanje je li njegov otac, revolucionar, strijeljao i ubijao četrdeset pete bez suđenja. A upravo je ta sumnja, koja je produbljivala sinov unutarnji nemir, i s druge strane nesposobnost oca, „šutljiva introverta“, da mu se približi jer je „još mlad pa ne bi razumio“, bila jedan od glavnih razloga Žakova bijega u Beč.

Žak ostaje u svom gradu duže nego što je mislio, opažajući kako neka zbivanja sasvim izmiču kontroli i pojačavaju osjećaj psihoze skorog rata. Grozničavo se mijenjaju ideološki i politički dresovi, nekadašnji najbolji prijatelj spreman je u novim okolnostima izdati to prijateljstvo, ljudski životi gube vrijednost, Žak doživljava fizički napad zakrabiljenih osoba u maskirnim uniformama, a nepoznat netko noću je u gradskom parku minirao brončani spomenik

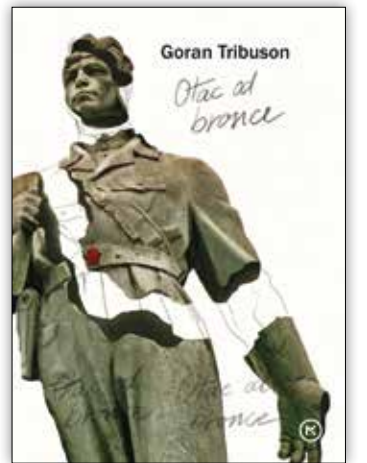
partizanima koji je modeliran prema liku njegova oca. Brojne vješto upletene analeptičke dionice omogućuju čitatelju uvid u formativne godine likova romana i njihove nekadašnje odnose te pomažu u razumijevanju njihovih postupaka i novih relacija u realnom vremenu zbivanja radnje.

Okosnicu Tribusonova romana čine zapravo dvije teme. Jedna je protagonistova velika ljubavna priča – o tome u što se nakon petnaest godina razvio susret s Almom Horvat, ženom u koju je prije odlaska u Beč bio zaljubljen, ali je veza tada ostala nerealizirana i raspala se. Sad se ona nastavlja u dramatičnim okolnostima u kojima su dvojica muškaraca spremni na radikalne poteze, ali ishod te borbe ostaje zapravo otvoren: Alma se našla na mjestu eksplozije i završila u bolnici, u stanju amnezije – a što će se zbiti s amnezijom, ne može se znati. Na temi koja je danas svakom našem piscu najriscantniji izbor, Tribuson se kreće nadahnuto, lako i sigurno pokazujući umijeće s kakvim se već odavna nismo sreli.

Druga nosiva tema romana je odnos sina i oca, između kojih se s vremenom stvorila provalija nerazumijevanja koju nisu mogli preskočiti za očeva života. Žaka je nakon očeve smrti obiteljski odvjetnik i kućni prijatelj Kurepa uvjerio da mu je otac u poratnim egzekucijama ostao čistih ruku, a objasnio mu je i njegov mentalni sklop. Ispričao je kako se s vremenom Nikola Kralj razočarao kad je vidio koliko se praksa njegovih ratnih drugova razlikuje od proklamiranih ideala; on se nikako nije snašao u miru, „nikad se nije uspio naviknuti na sudbinu onih koji kažnjavaju i upravljaju“. U romanu je puno signala koji upućuju na zaključak da je u njegovu središtu pitanje etike ratnih pobjednika. Nakon svih intimnih sumnji i nedoumica vezanih uz oca, i velikog olakšanja kad se makar i prekasno uvjerio da je njegov moralni integritet bez mrlje, glavni junak na kraju dolazi do spoznaje koja se čini univerzalnom: da u ratu nije važna samo pobjeda nego i to kako se do nje dolazi. „Ako se pritom okaljamo i kompromitiramo, bit ćemo kao i svi ostali pobjednici.“

Neumivena slika društva, rekao je Tribuson u jednom davnom intervjuu, vjerojatno je zadaća svake dobre literature, ili bar dobrog i ozbiljnog romana. *Otac od bronce* upravo je takav roman: u sudbinama njegovih likova zrcale se tanana pitanja ljudske intime i važna pitanja vremena; ne podilazi se i ne docira čitatelju, nego se propituje i traži kritička distanca; a u takvim knjigama zaključni račun uvijek pokaže da je čitatelj na dobitku. ~

U ime Prosudbenog povjerenstva
Strahimir Primorac

U romanu Otac od bronce ne podilazi se i ne docira čitatelju, nego se propituje i traži kritička distanca; a u takvim knjigama zaključni račun uvijek pokaže da je čitatelj na dobitku

Projekt Gjalski

PIŠE DINKA TOMAŠKOVIĆ-PRESEČKI

U tjednu posvećenom Ksaveru Šandoru Gjalskom učenici triju zabočkih škola okupit će se u dvorcu Gređice 21. listopada 2019. na završnici projekta *S piscem u kući pisca* i predstaviti rezultate svojih istraživanja koja su provodili tijekom rujna i listopada u sklopu nastave predmeta Hrvatski jezik.

Čitaj i piši s piscem u kući pisca hvalevrijedan je projekt koji se već godinama provodi i u sklopu Manifestacije *Dani Gjalskog* s ciljem poticanja čitanja, razvoja čitalačkih vještina i kreativnog, literarno-glazbeno-likovnog izražavanja mladih. Redovito okuplja tridesetak zabočkih srednjoškolaca koji pod vodstvom istaknutih književnika čitaju, uče i stvaraju u atmosferi Gjalskijeve „domaje“, dvorca Gređice, njegova ishodišta i inspiracije.

Ideja ovogodišnjeg projekta *Gjalski* bila je uključiti što veći broj učenika i potaknuti ih na istraživanje bogate hrvatske nematerijalne i materijalne kulturne baštine promišljajući o njezinu značaju i udjelu u osobnom i nacionalnom identitetu. Učenici će ovladavati vještinama timskog i istraživačkog rada u razredu i na terenu te otkrivati svoj poduzetnički duh predlažući kvalitetne, originalne i kreativne programe za očuvanje kulturne baštine vezane uz lik i djelo K. Š. Gjalskog. Namjera je voditelja stvoriti bazu novih učeničkih projekata, potaknuti vršnjačku edukaciju i izraditi originalne nastavne materijale za neki, nadamo se, budući Muzej Gjalski s kvalitetnim programima edukacije djece i mladih.

Pokretač projekta je Gimnazija A. G. Matoša u Zaboku koja već drugu godinu provodi eksperimentalni program *Škola za život*. U projekt su uključeni svi učenici 2. razreda (četiri odjeljenja) Gimnazije Zabok sa svojim mentoricama prof. Sandrom Babnik Lončar i prof. Dinkom Tomašković-Presečki. Pridružuju se učenici dvaju odjeljenja 2. razreda Srednje škole Zabok koje vodi prof. Dubravka Krznar i skupina učenika snimatelja iz Škole za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok pod mentorstvom prof. Marine Buhin Kanceljak i suradnika u nastavi Martina Horvata.

Projektne zadatke preuzeti su iz projekta *O Gjalskom u Danima Gjalskog* koji su suradnički provodile OŠ K. Š. Gjalskog

i Gimnazija A. G. Matoša prije desetak godina, a osmislile nastavnice Nevenka Miškulin i Dinka Tomašković-Presečki, što dokazuje da istraživački i timski rad u našim školama nije isključiva novost „kurikularne reforme“. U novom ruhu zadatci su usmjereni na razvoj komunikacijskih jezičnih kompetencija i socijalnih vještina, odgovoran i kritički odnos prema informacijama iz različitih izvora, promišljanje o vrijednosti kulturnog nasljeđa, stvaranje novih prilika i pretvaranje ideja u djela.

U projektu ukupno sudjeluje 150 srednjoškolaca koji suradnički uče u učionici i izvan nje, u stvarnom i digitalnom okruženju, samostalno i uz podršku svojih mentora. Njihovi projektne zadatke nose nazive: *Portret gređičkog gospodina*, *Stari krovovi i rođena gruda*, *Zabok se ponosi hrvatskim Turgenjevom*, *Zabočka škola nosi ime K. Š. Gjalskog*, *Književne veze i susreti* i *Harmonija riječi, slike i zvuka u Tjednu kulture*. Najbolji timovi iz svakog razreda predstaviti će svoje uratke u dvorcu Gređice 21. listopada 2019. s početkom u 10.00 sati. Najuspješnija skupina nastupit će i na završnoj dodjeli Nagrade Gjalski učenicima srednjih škola 24. listopada 2019. u Gimnaziji Zabok. Cjelokupni će projekt biti zabilježen u reportaži koju snimaju učenici ŠUDIGO-a sa svojim mentorima. Nastavni materijali i metodički instrumentarij bit će pohranjeni u mapu *Učimo o Gjalskom* i dostupni putem digitalnih medija. ~

Prošlogodišnji dobitnik Jurica Pavičić (desno) i gradonačelnik Grada Zaboka Ivan Hanžek (lijevo)

IZLOŽBA

POVODOM ČETRDESETE OBLJETNICE USTANOVLENJA KNJIŽEVNE NAGRADE KSAVER ŠANDOR GJALSKI

Povodom 40. godišnjice ustanovljenja Nagrade *Gjalski*, u galeriji Gradske knjižnice otvara se izložba fotografija s dosadašnjih dodjela ove književne nagrade. Nagrada je ustanovljena 1979. godine, prvi put je dodijeljena 1981., 1983. su dodijeljene dvije druge nagrade, a od 1985. godine dodjeljuje se svake godine. Svoje mjesto na ovoj izložbi pronaći će mnoga poznata imena hrvatske književnosti, njihove nagrađene knjige te poneka zanimljivost. Autor gotovo svih fotografija je Dragutin Škreblin koji već 34 godine neumorno prati ovu manifestaciju. Izložba ostaje otvorena do 14. studenog 2019. ~

KNJIŽEVNA TRIBINA

Jezik i stil Ksavera Šandora Gjalskog

PIŠE SANDRA BABNIK LONČAR

Književna tribina posvećena gređičkom gospodinu 23. listopada 2019. g. u Velikoj galeriji grada Zaboka posvećena je jeziku i stilu Ksavera Šandora Gjalskog

Sudionice tribine znanstvenice su s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu Odsjeka za kroatistiku, doc. dr. sc. **Tatjana Pišković** s Katedre za hrvatski standardni jezik i doc. dr. sc. **Suzana Coha** s Katedre za noviju hrvatsku književnost, koje su se u svojim novim znanstvenim istraživanjima posvetile jezičnom i stilskom izričaju najpoznatije Gjalskijeve zbirke *Pod starim krovovima* te književnopovijesnom i komparativnom pristupu povijesnim romanima *Osvit* i *Za materinsku riječ*.

Doc. dr. sc. T. Pišković u izlaganju će analizirati gramatička i leksička obilježja jezika prvoga izdanja zbirke pripovijedaka *Pod starim krovovi* (1886) u kojem se već po redigiranu naslovu, koji u kasnijim izdanjima glasi *Pod starim krovovima*, vidi da su urednici i lektori radikalno intervenirali u izvorno autorovo pismo, korigirali ga i usklađivali s aktualnom standardnojezičnom normom te pritom narušavali stilogenost i originalnost koda koji je prozi Ksavera Šandora Gjalskoga osiguravao osebujnost i bogatu figurativnost. Iako su lektorsko-

redaktorski zahvati u gramatiku i leksik pripovijedaka K. Š. Gjalskog okrnjili njihovu jezičnu autentičnost i prikrili jasno pripovjedačevu jezičnopolitičko pozicioniranje, isticanjem izvornih jezičnih obilježja prvoga izdanja te proze pokušat ćemo ponovno ukazati na pripovjedačevu odanost ilirskoj tradiciji, načelima Zagrebačke filološke škole i organskomu kajkavskom idiomu.

Doc. dr. sc. S. Coha u predavanju će se posvetiti povijesnim romanima *Osvit* (1892.) i *Za materinsku riječ* (1906) te istinitosti u književnosti. S obzirom na to da je romane koji su posrijedi hrvatska književna povijest mahom ocjenjivala kao umjetnički slabije Gjalskijeve ostvaraje te da im je vrijednost priznavala u prvome redu zbog „povijesne istine“ koju je u njima iščitavala, pokušat će se provjeriti mogu li i u kojoj mjeri oni biti zanimljivi suvremenoj književnoj i kulturnoj znanosti u kojoj je sam pojam „povijesne istine“ doveden u pitanje i prokazan kao fikcija. Odnosno, pokušat će se pokazati može li se i pod kojim uvjetima u vremenu koje ne računa na izvjesnost

ikakvih (povijesnih) istina Gjalskijevim povijesnim romanima vjerovati, makar (samo) kao književnosti. Nadalje, pokušat će se utvrditi u kojoj mjeri se navedena djela uklapaju u koncepte klasičnoga povijesnog romana, tip koji je u okvirima svjetske književnosti etablirao W. Scott, a u hrvatskoj književnosti inaugurirao A. Šenoa.

Književnu tribinu organizira Ogrnak Matice hrvatske u Zaboku za sve poznavatelje Gjalskijeva opusa, za ljubitelje njegova stila i štovatelje njegova imena te sve znatiželjne jer će na književnoj tribini zasigurno pronaći nešto za sebe i proširiti vizure o jeziku i diskursu Ksavera Šandora Gjalskog. Predstavljena znanstvena istraživanja upotpunit će korpus djela o K. Š. Gjalskom za budući interpretacijski centar posvećen velikom zabočkom književniku. ~

RADIONICA KREATIVNOG PISANJA

Put u središte kratke priče (2019)

PIŠE MIROSLAV MIČANOVIĆ

Ali ljubav uvijek iskopa neki pas, bila je ovogodišnja nedogovorena i posuđena tema radionice *Put u središte kratke priče*, koja je bila ono što jest: radionica pisanja, ali onda se sve otrglo i došlo mnogo drugih figura i različitih samoglasnika i suglasnika. Radionica kratke priče bila je i radionica poezije (*Hodanje uz prugu*), radionica užitka čitanja, slušanja i govorenja. Ali vratimo se posuđenom naslovu, temi, odredili su je i prizvali drugi tekstovi, tekstovi-šetači, oni koji nas odjedanput spajaju i razdvajaju, koji govoreći o drugom i drugima, govore o našim iskustvima: radosti, strahu, ljubavi, okolišu, okolici, svakodnevnom, neobičnom i dalekom... Što će biti od našeg pisanja, što će biti s nama, nije samo pitanje kratke priče, narativne i opsežne pjesme, nije samo pitanje za što ili za kaj, nego je ono što nas nosi i čini različitim, drukčijim. Može li naša priča ili pjesma reći nešto o nama, našem i našim životima? – nije tajna od jučer za sutra, jer je pisanje (i čitanje) vječno i prolazno – do idućeg teksta, do iduće radionice! ~

Razglednica gospodinu Gjalskom

PIŠE CARMEN BAČURA POTOČIĆ

Likovna radionica umjetničke grafike zamišljena je kao prezentativno-praktična aktivnost na kojoj sudionici upoznaju grafičku tehniku dubokog tiska bakropis. Tema ovogodišnje radionice je izrada razglednica pa su sudionici istražili povijest razglednica. Tijekom radionice saznali su kada i gdje se razvila tehnika bakropisa, upoznali umjetnička djela značajnih majstora bakropisaca, te upoznali alate i materijale potrebne za izradu bakropisa. U djelima Gjalskog pronašli su inspiraciju te izradili vlastite likovne predloške koje su tehničkim i kemijskim postupcima prenijeli na metalnu pločicu te izradili bakropisnu matricu. Otiskivanjem su dobili grafički list u tehnici bakropisa, odnosno vlastitu autorsku razglednicu. Na kraju su razglednice adresirali, na njih nalijepili marke te ih ubacili u poštanski sandučić. Cijeli proces izrade bakropisne razglednice od ideje do realizacije završit će izložbom upravo onih koje su putovale poštom među sudionicima.

Ideja je da takve ručno izradene razglednice sudionici radionice, ali i zainteresirani posjetitelji svih programa manifestacije pošalju poštom kako bi razglednice na taj način zaživjele svojom pravom namjenom, danas gotovo iščezlim oblikom komunikacije. **Stoga pozivamo i sve vas, posjetitelje ovogodišnjih Dana Gjalskog, da odaberete razglednicu, ispišete je i adresirate, ubacite u naš „poštanski sandučić“ i uputite tako neke svoje pozdrave. ~**

FOTORADIONICA

I ove godine održana je Fotoradionica pod vodstvom fotografa Dragutina Škreblina.

IZ PROGRAMA

KONCERT

Mia Miljković Đuzel

Pijanistica **Mia Miljković Đuzel** svoje prvo glazbeno obrazovanje dobiva u razredu Larisse i Alekseja Goljak u Novalji, a prvi samostalni recital ostvaruje s trinaest godina u Guvernerovoj palači u Rijeci. Nakon ubrzano završene Srednje glazbene škole Blagoja Berse u Zadru, u klasi prof. Nenada Novaka, s petnaest godina, kao iznimno nadareni kandidat, upisuje Muzičku akademiju u Zagrebu. Godine 2008. diplomira u razredu Dorda Stanettia i Karl-Heinza Kämmerlinga. Svoju prvu umjetničku specijalizaciju dobiva u razredu Dubravke Tomšić Srebotnjak na Akademiji za glazbu u Ljubljani. Nakon toga, upisuje završni stupanj usavršavanja na

Međunarodnoj akademiji *Incontri col Maestro* u Imoli u razredu Riccarda Risalitiya te se istovremeno usavršava na Konzervatoriju *Arrigo Boito* u Parmi u razredu Andree Padove.

Višestruka je stipendistica Međunarodne akademije Liechtenstein, gdje pohađa intenzivne majstorske tečajeve Milane Chernyavske. Dobitnica je brojnih nagrada na domaćim i inozemnim natjecanjima. Aktivno je sudjelovala na mnogobrojnim majstorskim tečajevima, ostvarila je čitav niz uspješnih nastupa kao solist ili komorni suradnik. Od 2014. godine intenzivno se bavi pedagoškim radom, a od 2015. godine djeluje kao predavač na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. ~

PROGRAM

W. A. Mozart:
Sonata u D-duru, KV 311
L. van Beethoven
Sonata, op. 27 br. 2 u cis-molu

B. Šipuš
Les nuits (izbor preludija)
F. Chopin
Nokturno, op. 48 br. 1
Scherzo, op. 20 u h-molu
Nokturno, op. 72 br. 1 u e-molu
Scherzo, op. 31 u b-molu

KAZALIŠNA PREDSTAVA

Nevjerojatan događaj

Predstava *Nevjerojatan događaj*, u produkciji Teatra Exit, na rubu zbilje i fikcije, istine i mašte, problematizira našu istraumatiziranu stvarnost te na duhovit i sugestivan način progovara o borbi da se opstane i izvuče iz bezizlazne situacije vremena u kojem živimo. U virtuoznoj kazališnoj i glumačkoj igri, u stilu suvremene komedije *dell'arte*, četvero mladih glumaca transformira se u više od dvadesetak likova koji su se jednog dana našli u vrtlogu nevjerojatno turbulentnog događaja u gradu i koji će tijekom predstave ispričati svoje istovremeno smiješne i tužne priče. Redateljica predstave je Ivica Boban, a glume Filip Detelić, Anja Matković, Tara Rosandić i Erna Rudnički. ~

IZLOŽBA

Peruško Bogdanić

Ovogodišnje Dane Gjalskog otvaramo izložbom skulptura i crteža kipara **Peruška Bogdanića**. Izložba ostaje otvorena do 8. studenog 2019.

Peruško Bogdanić rođen je u Starom Gradu na otoku Hvaru, 24. listopada 1949. Godine 1955. dolazi u Zagreb, gdje upisuje i završava osnovnu, Srednju tehničku, te Višu tehničku školu. Akademiju likovnih umjetnosti upisuje 1971. godine, na kojoj 1976. diplomira na Kiparskom odsjeku u klasi prof. Vjekoslava Rukljača.

Od 1976. godine do danas priredio je 30 samostalnih izložbi, sudjelovao je na više od 100 zajedničkih izložbi (uglavnom žiriranih), sudjeluje u radu brojnih kiparskih simpozija u Hrvatskoj i svijetu, i postavlja nekoliko monumentalnih skulptura u javnim prostorima.

Dobitnik je više nagrada na izložbama u Hrvatskoj i svijetu (Triennale hrvatskog kiparstva, Salon mladih), kao i na nekim pozivnim i javnim natjecanjima.

Bibliografija mu se sastoji od više od 100 tekstova uglednih stranih i domaćih teoretičara ili likovnih kritičara, objavljenih u stručnim časopisima, tisku i prigodnim katalogima.

Njegovi radovi nalaze se u privatnim kolekcijama u zemlji i svijetu, kao i fundusu Moderne galerije u Zagrebu i Gliptoteke HAZU.

Odlikovao je 1994. godine Spomenicom Domovinskog rata 1990-1992., a 1997. Redom Danice Hrvatske s likom Marka Marulića.

Od 1996. do 2000. godine predsjednik je HDLU-a, gdje sudjeluje u pripremi i realizaciji mnogih značajnih likovnih projekata.

Do 1995. godine radi kao slobodni umjetnik, a tada se zapošljava na Akademiji likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu gdje je od 2007. godine u zvanju redovitog profesora. Mentor je (od 1996.) i umjetnički voditelj (od 2002.) međunarodne studentske kiparske škole Montraker u Vrsaru. ~

U programu otvorenja Dana Gjalskog nastupit će mladi gitarist Ivan Šimatović.

Ivan Šimatović rođen je 1995. u Zagrebu. Diplomirao je na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u klasi profesora Krešimira Bedeka. Do sada je postigao brojne značajne uspjehe na domaćim i međunarodnim natjecanjima. Pohađao je majstorske radionice, održao je nekoliko solističkih koncerata, a redovito nastupa na koncertima Akademije, humanitarnim koncertima i promocijama. Član je tria *Evocación*, kojeg još čine Lovro Peretić i Luka Lovreković, s kojima redovito održava koncerte i nastupa u različitim ciklusima koncerata diljem Hrvatske. ~

PREDSTAVLJANJE KNJIGE

Mihaela Gašpar Đukić: *Spori odron*

U četvrtak, 24. listopada u programu *Književnost u Zelenoj* družiti ćemo se s iznimnom književnicom **Mihaelom Gašpar Đukić** koja će, u razgovoru s moderatoricom Ljubicom Anđelković Džambić, predstaviti svoj posljednji objavljeni roman *Spori odron* te najaviti novu knjigu *Nemirnica*, čije je objavljivanje zakazano za listopad ove godine. Rijetko viđena stilska istančanost kojom se lucidna zapažanja svakodnevice pretvaraju u maestralne lirsko-filozofske prikaze ljudskih odnosa mogla bi se istaći kao glavno obilježje ove spisateljice. Ova se proza ne bavi velikim epohama ili društvenom problematikom u širem smislu, već se autoričin visoko poetičan osjećaj za svijet oko nas usmjerava ka suptilnom i minucioznom pristupu likovima unutar obitelji, putem kojeg se na očudujuće načine razotkrivaju složeni mehanizmi njihovih krhkih suživota.

Mihaela Gašpar Đukić rođena je u Zagrebu 1973. godine. Objavila je romane *Bez iznenađenih radosti molim* (Aora, Zagreb, 2010.), *Mitohondrijska Eva* (Matica hrvatska Osijek, Osijek, 2013; drugo izdanje: Disput, Zagreb, 2015.), zbirku kratkih priča *Slatkiš, duhan, britva* (Disput, Zagreb, 2013.), te romane *O čajnicima i ženama* (Disput, 2016.) i *Spori odron* (2017.). U pripremi je i njezina nova knjiga *Nemirnica* koja će biti objavljena u jesen 2019.

Prozni tekstovi su joj objavljivani u *Vijencu*, *Večernjem listu*, književnim časopisima i na književnim portalima. Osvojila je nekoliko nagrada na književnim natjecanjima, a zbirka kratkih priča *Slatkiš, duhan, britva* bila je u užem izboru za Nagradu Ksaver Šandor Gjalski 2013. godine. U svojim knjigama bavi se uglavnom obiteljskim temama i odnosima unutar te primarne životne zajednice koja je izvor najveće ljubavi, ali i frustracija i propasti. ~

PREDSTAVLJANJE KNJIGE

Nikola Horvat: *Upoznaj Hrvatsku osobno, Teslin priručnik za hodače*

U programu *Dana Gjalskog* upoznat ćemo **Nikolu Horvata** kroz multimedijalno predavanje *104 dana na Croatian Long Distance Trailu* i promociju njegove nove knjige *Upoznaj Hrvatsku osobno, Teslin priručnik za hodače*.

Nikola Horvat, magistar teologije, rođen je 1979. u Zagrebu. Prvi je Hrvat koji je prohodao *Pacific Crest Trail*, više od četiri tisuće kilometara dugu stazu od Meksika do Kanade, o čemu je napisao knjigu *Barinški epitaf*. Na putovanje *Pacific Crest Trail* svake godine kreće od oko 500 do 1000 hodača, a zahvaljujući Nikoli Horvatu, obilježenu pješačku rutu kroz cijelu zemlju sada ima i Hrvatska.

Od najistočnije točke u Iloku, preko najsjevernije točke Sveti Martin na Muri, najzapadnije točke u Savudriji sve do najjužnije točke u Prevlaci – više od dvije tisuće kilometara dug *Croatian Long Distance Trail* – Nikola je prohodao 2018. godine za što su mu trebala 104 dana.

Po povratku s CLDT-a napisao je knjigu *Upoznaj Hrvatsku osobno, Teslin priručnik za hodače* koja je pravi izvor informacija za planinare, vikend šetače, zaljubljenike u duga pješčenja te sve ostale simpatizere avanturizma. ~

DANI KSAVERA ŠANDORA GJALSKOG

ZABOK ~ 21.-26. 10. 2019.

www.danigjalskog.com

PONEDJELJAK
21. listopada

10:00

Završnica projekta
S piscem u kući pisca
(Dvorac Gjalski)

18:00

Otvorenje Dana
K. Š. Gjalskog izložbom skulptura i crteža
Peruška Bogdanića
(Velika galerija)

UTORAK
22. listopada

15:00

Proglašenje pobjednika i dodjela Male nagrade Gjalski
(OŠ K. Š. Gjalskog)

17:30

Izložba fotografija povodom 40. obljetnice ustanovljenja Književne nagrade Gjalski
(Gradska knjižnica)

SRIJEDA
23. listopada

17:00

Predstavljanje Radionice kreativnog pisanja, Fotoradionice i Likovne radionice umjetničke grafike
(Gimnazija AGM)

ČETVRTAK
24. listopada

17:00

Proglašenje pobjednika i dodjela Nagrade Gjalski za učenike srednjih škola
(Gimnazija AGM)

PETAK
25. listopada

11:00

Dan Osnovne škole
(OŠ K. Š. Gjalskog)

17:00

Promocija **PoZiCe**, knjige literarnih i likovnih radova učenika Poreča, Zaboka i Crikvenice
(Gimnazija AGM)

SUBOTA
26. listopada

20:00

Svečanost dodjele Književne nagrade Ksaver Šandor Gjalski
(OŠ K. Š. Gjalskog)

DOBRE LIBRE ~ DOBRE VIBRE ~ DOBRE LIBRE ~ DOBRE VIBRE ~ DOBRE LIBRE ~ DOBRE VIBRE ~ DOBRE LIBRE

20:00

Predavanje i promocija knjige
Nikole Horvata Upoznaj Hrvatsku osobno, Teslin priručnik za hodače
(Gradska knjižnica)

19:00

Klavirski koncert
Mia Miljković Đuzel
(Velika galerija)

18:30

Književna tribina
Jezik i stil Ksavera Šandora Gjalskog
(Velika galerija)

19:30

Književna večer s
Mihaelom Gašpar Đukić
(Zelena dvorana)

19:00

Kazališna predstava
Nevjerojatan događaj Teatra Exit
(Multimedijski centar)